

بررسی تحقق هدف‌های چشم‌انداز تشکیل سازمان امور مالیاتی کشور بر اساس فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)

محمد حسین پور کاظمی*، حمید آسایش**

چکیده

سازمان امور مالیاتی، با هدف فراهم کردن موجبات اجرای مطلوب کلیه برنامه‌ها و تکالیف مربوط به وصول مالیات و افزایش کارایی نظام مالیاتی و تمرکز کلیه امور مربوط به اخذ مالیات در سازمانی واحد، در سال ۱۳۸۰ به عنوان سازمانی مستقل تشکیل شده است. بنابراین هدف‌های افزایش درآمدهای مالیاتی، کاهش هزینه‌های وصول مالیات، افزایش رضایت‌مندی مؤدیان و ذینفعان نظام مالیاتی، آموزش و توسعه منابع انسانی و ارتقای سلامت نظام اداری، مکانیزاسیون نظام مالیاتی (مالیات الکترونیکی) و ارتقای بهره‌وری برای این سازمان در نظر گرفته می‌شود. حال این سؤال اساسی پیش می‌آید که آیا هدف‌های تشکیل سازمان از قبیل کارایی و اثربخشی نظام مالیاتی، برآورده شده است. در این مقاله با اجرای پژوهشی میدانی با کمک روش تحلیل سلسله مراتبی به عوامل مؤثر بر رشد بهره‌وری و سایر هدف‌ها می‌پردازیم.

نتایج حاکی از آن است که نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی و رضایت‌مندی مؤدیان و ذینفعان نظام مالیاتی و شاخص آموزش و توسعه منابع انسانی و ارتقای سلامت نظام اداری از سال تشکیل تا سال ۱۳۸۵ افزایش داشته است و لیکن هزینه‌های وصول مالیات نیز افزایش داشته است. در نهایت به این جمع‌بندی می‌رسیم که بهره‌وری تغییرچندان محسوسی نداشته است. ضمن اینکه سال ۱۳۸۳ حداکثر بهره‌وری برای سازمان بوده است.

کلید واژه‌ها: بهره‌وری، تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، سازمان امور مالیاتی کشور.

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۰۳/۰۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۰۸/۱۸.

* دانشیار گروه اقتصاد دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی.

** مدرس دانشگاه آیت‌الله بروجردی و کارشناس دیوان محاسبات کشور (نویسنده مسئول).